QASHQADARYO VILOYATIDA GASTRONOMIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING GEOGRAFIK XUSUSIYATLARI

Safarov I.B - *Qarshi davlat universiteti o'qituvchisi*

Murodova SH.B - *Qarshi davlat universiteti talabasi*

Annotatsiya. *Mazkur maqolada Qashqadaryo viloyatida gastronomik turizmni rivojlantirishning geografik xususiyatlari, hududning milliy pazandachilik an'analari hamda mahalliy gastronomik resurslarining turistik salohiyati yoritilgan. Shuningdek, viloyat tumanlari va shaharlari kesimida milliy taomlarning hududiy o'ziga xosligi, tabiiy-geografik sharoitlarning oziq-ovqat mahsulotlari yetishtirish va taomlar shakllanishiga ta'siri tahlil qilingan. Gastronomik turizmni tarixiy-madaniy meros, mahalliy urf-odatlar va turistik infratuzilma bilan uyg'unlashtirish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan.*

Kalit so'zlar: *gastronomik turizm, Qashqadaryo viloyati, geografik xususiyatlar, milliy taomlar, gastronomik resurslar, hududiy ixtisoslashuv, milliy pazandachilik, turistik salohiyat, mahalliy urf-odatlar, turistik infratuzilma.*

ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ ГАСТРОНОМИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В КАШКАДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ

Сафаров И.Б. - преподаватель Каршинского государственного университета

Муродова Ш.Б. - студентка Каршинского государственного университета

Аннотация. В данной статье освещаются географические особенности развития гастрономического туризма в Кашкадарьинской области, национальные кулинарные традиции региона и туристический потенциал местных гастрономических ресурсов. Также проанализированы территориальные особенности национальных блюд в разрезе районов и городов области, влияние природно-географических условий на производство продуктов питания и формирование блюд. Рассмотрены возможности сочетания гастрономического туризма с историко-культурным наследием, местными традициями и туристической инфраструктурой.

Ключевые слова: гастрономический туризм, Кашкадарьинская область, географические особенности, национальная кухня, гастрономические ресурсы, региональная специализация, национальная кухня, туристический потенциал, местные традиции, туристическая инфраструктура.

GEOGRAPHICAL FEATURES OF GASTRONOMIC TOURISM DEVELOPMENT IN THE KASHKADARYA REGION

Safarov I.B. - Lecturer at Karshi State University

Murodova Sh.B - student of Karshi State University

Abstract. This article highlights the geographical features of gastronomic tourism development in the Kashkadarya region, the region's national culinary traditions, and the tourism potential of local gastronomic resources. Additionally, the regional uniqueness of national dishes, as well as the influence of natural and geographical conditions on food production and the formation of dishes, were analyzed across the districts and cities of the region. The possibilities of combining gastronomic tourism with historical and cultural heritage, local traditions, and tourism infrastructure are considered.

Keywords: gastronomic tourism, Kashkadarya region, geographical features, national cuisine, gastronomic resources, regional specialization, national cuisine, tourism potential, local traditions, tourism infrastructure.

KIRISH: Bugungi kunda turizmning istiqbolli yo‘nalishlaridan biri bo‘lgan gastronomik turizm hududlarning milliy taomlari, pazandachilik an’analari va mahalliy oziq-ovqat resurslarini turistik faoliyatga jalb etishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu turizm yo‘nalishi milliy madaniy merosni targ‘ib qilish, mahalliy ishlab chiqaruvchilar faoliyatini qo‘llab-quvvatlash va hududlarning turistik jozibadorligini oshirishga xizmat qiladi.

O‘zbekistonning boy milliy oshxonasi va hududiy pazandachilik an’analari gastronomik turizmni rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Xususan, Qashqadaryo viloyatining tabiiy-geografik sharoiti, dehqonchilik va chorvachilik an’analari, milliy taomlari hamda tarixiy-madaniy merosi gastronomik turizm salohiyatini belgilovchi muhim omillar hisoblanadi. Gastronomik turizmning geografik xususiyatlarini o‘rganish hududiy resurslarning joylashuvi, qishloq xo‘jaligi ixtisoslashuvi, transport imkoniyatlari va turistik infratuzilmaning rivojlanish darajasini kompleks baholashni talab etadi. Mazkur maqolaning maqsadi Qashqadaryo viloyatida gastronomik turizmni rivojlantirishning geografik xususiyatlarini aniqlash, mahalliy gastronomik resurslarning turistik salohiyatini baholash hamda ushbu yo‘nalishni rivojlantirish bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat.

Qashqadaryo viloyatida gastronomik turizmning rivojlanishi tabiiy-geografik sharoit, qishloq xo‘jaligi ixtisoslashuvi, milliy pazandachilik an’analari va tarixiy-

madaniy omillar bilan uzviy bog‘liq. Hududda yetishtiriladigan qishloq xo‘jaligi mahsulotlari, chorvachilik resurslari va mahalliy oziq-ovqat mahsulotlari milliy taomlarning shakllanishi hamda gastronomik xizmatlarni tashkil etishda muhim ahamiyatga ega. Viloyatning milliy oshxonasi turli taomlar, ularni tayyorlash usullari va mehmondo‘stlik an’analari bilan ajralib turadi. Ushbu gastronomik merosni turistik faoliyat bilan uyg‘unlashtirish orqali mahalliy madaniyatni targ‘ib qilish va sayyohlar uchun yangi xizmat turlarini shakllantirish mumkin.

1-rasm: Qashqadaryo viloyatida gastronomik turizmning asosiy resurslari va rivojlanish yo‘nalishlari

Gastronomik resurslarning hududiy joylashuvi viloyatning iqtisodiy markazlari, qishloq xo‘jaligi rivojlangan hududlari va tarixiy-madaniy obyektlar bilan aloqador holda namoyon bo‘ladi. Qarshi va Shahrisabz shaharlarida milliy taomlarni tarixiy obidalar va madaniy meros obyektlariga tashrif bilan uyg‘unlashtirish imkoniyatlari mavjud. Boshqa tumanlarda esa mahalliy mahsulotlar, oilaviy pazandachilik an’analari va qishloq turizmi asosida gastronomik yo‘nalishlarni rivojlantirish

istiqbollari mavjud. Gastronomik turizmni rivojlantirishda hududiy resurslardan samarali foydalanish, turistik marshrutlarni shakllantirish, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni turizm xizmatlariga jalb etish va gastronomik obyektlar haqidagi axborotlarni keng targ‘ib qilish muhimdir. Shuningdek, gastronomik turizmni ziyorat va tarixiy-madaniy turizm bilan birlashtirish sayohat dasturlarining mazmunini boyitadi hamda hududning turistik jozibadorligini oshiradi.

Mazkur yo‘nalishni geografik jihatdan o‘rganishda geografik axborot tizimlaridan (GIS) foydalanish alohida ahamiyatga ega. Gastronomik obyektlarni elektron xaritalarga joylashtirish, ularning transport yo‘llariga nisbatan o‘rnini aniqlash va turistik marshrutlarni ishlab chiqish hududiy rejalashtirish samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, gastronomik turizmning barqaror rivojlanishi xizmat ko‘rsatish infratuzilmasini takomillashtirish, oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlash, milliy taomlarning o‘ziga xosligini saqlash va mahalliy aholi ishtirokini kengaytirishni talab etadi. Qashqadaryo viloyatida gastronomik turizmni rivojlantirish tabiiy-geografik, iqtisodiy va madaniy omillarning o‘zaro uyg‘unligiga asoslanadi. Mavjud gastronomik resurslarni hududiy jihatdan baholash, ularni tarixiy-madaniy obyektlar bilan bog‘lash va zamonaviy geografik texnologiyalardan foydalanish viloyatning turistik salohiyatini yanada oshirish imkonini beradi.

Xulosa: Qashqadaryo viloyatida gastronomik turizmni rivojlantirishning geografik xususiyatlarini o‘rganish natijasida mazkur yo‘nalishning shakllanishi tabiiy-geografik sharoit, qishloq xo‘jaligi ixtisoslashuvi, milliy pazandachilik an’analari va tarixiy-madaniy meros bilan uzviy bog‘liqligi aniqlandi. Viloyatning mahalliy oziq-ovqat resurslari, milliy taomlari va o‘ziga xos mehmondo‘stlik an’analari gastronomik turizmni rivojlantirish uchun muhim imkoniyatlarni yaratadi.

Tadqiqot nuqtayi nazaridan, gastronomik resurslarning hududiy xususiyatlarini aniqlash, ularni tarixiy-madaniy va ziyorat turizmi obyektlari bilan uyg‘unlashtirish hamda transport infratuzilmasi imkoniyatlarini hisobga olish muhim ahamiyatga ega. Xususan, G‘uzor tandiri kabi mahalliy gastronomik an’analarni hududning turistik mahsuloti sifatida targ‘ib qilish, milliy taomlar asosida tematik marshrutlar va

gastronomik tadbirlarni tashkil etish viloyatning turistik jozibadorligini oshirishga xizmat qilishi mumkin. Gastronomik turizmning geografik salohiyatini baholashda geografik axborot tizimlaridan foydalanish alohida ahamiyat kasb etadi. Gastronomik obyektlarni elektron xaritalash, ularning joylashuvi va transport imkoniyatlarini tahlil qilish hamda hududlar kesimida taqqoslash turistik marshrutlarni ilmiy asosda ishlab chiqish imkonini beradi.

Shu asosda Qashqadaryo viloyatida gastronomik turizmni rivojlantirish uchun mahalliy gastronomik resurslarning yagona ma’lumotlar bazasini shakllantirish, hududiy gastronomik marshrutlarni ishlab chiqish, xizmat ko‘rsatish infratuzilmasini takomillashtirish va milliy taomlarni raqamli platformalar orqali targ‘ib etish maqsadga muvofiq. Mazkur chora-tadbirlar mahalliy tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash, milliy pazandachilik merosini saqlash va hududlarning turistik imkoniyatlaridan samarali foydalanishga zamin yaratadi. Qashqadaryo viloyatida gastronomik turizmni rivojlantirish hududiy resurslardan kompleks foydalanish, milliy madaniy merosni asrash va turistik xizmatlarni diversifikatsiya qilish bilan bog‘liq istiqbolli yo‘nalish hisoblanadi. Uning geografik xususiyatlarini ilmiy asosda baholash viloyatning turistik ixtisoslashuvini takomillashtirish hamda barqaror hududiy rivojlanish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro’yxati.

1. Özdemir G., Altıner D. D. Gastronomi kavramlari ve gastronomi turizmi üzerine bir inceleme //Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. – 2019. – T. 12. – №. 1. – C. 1-14.

2. Bucak T., Aracı Ü. E. Türkiye’de gastronomi turizmi üzerine genel bir değerlendirme //Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. – 2013. – T. 16. – №. 30. – C. 203-216.

3. Usmanova R., Safarov I. O ‘zbekistonda turizmni shakllantirishning geografik jihatlari //Yangi O ‘zbekistonda milliy turizm istiqbollari. – 2024. – T. 1. – №. 01.